

Že pred oblikovanjem zgodovinskih dežel je bilo ozemlje razdeljeno med cerkvene in posvetne fevdalce.

Pomembnejše plemiške družine so bile:

- Adenschi (Adenški)
- Spanheimi
- Babenberžani
- Trangauci-Otokarji
- Goriški
- Ortenburžani
- Vovbržani

Cerkveni zemljiški gospodje oziroma škofije:

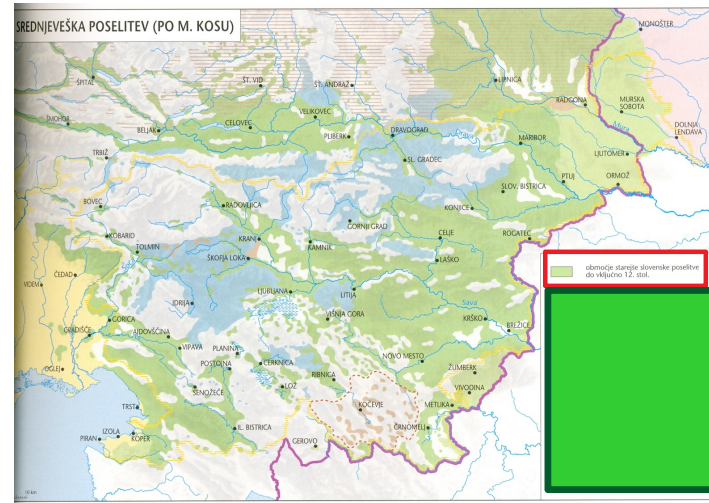
- Bamberg, Brixen, Freising, Krka, Salzburg.

S pomočjo imen sklepaj, od kod prihajajo posvetni in cerkveni zemljiški gospodje?

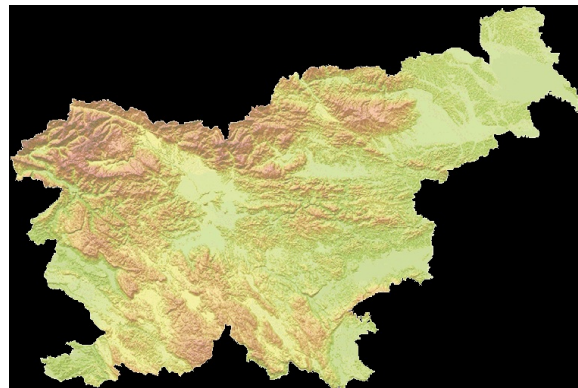
Med nižje plemstvo štejemo rodbine Žovneških, Višnjegorskih Turjaških gospodov in številne druge.

Pozor! Naj te slovenska imena ne zavedejo. Zemljiški gospodje so si pogosto nadeli "novo" ime, običajno po kraju ali gradu, kjer je bil sedež njihove posesti.

Bodi pozoren na obkrožen znak v legendi in ugotovi, kakšna je bila gostota poselitve območja dežel do 12. stoletja.

V visokem srednjem veku je bilo območje slovenskih zgodovinskih dežel redko in neenakomerno poseljeno.

Primerjaj zemljevida in ugotovi:

- kje so gosteje poseljena območja
- kje so redkeje poseljena območja
- kateri dejavnik je, po tvojem mnenju, najbolj vplival na gostoto poselitve?

Zakaj se je pričela srednjeveška kolonizacija?

Fevdalec je dobil v uživanje posest in kmalu ugotovil, da sama od sebe ne bo rodila ničesar.

Potrebuje kmečko delovno silo. Ker kmetov podložnikov ni dovolj, prične naseljevati nemško govoreče kmete iz dežele od koder prihaja njegova rodbina.

V želji po čim večjem dobičku so fevdalci naseljevali ljudi tudi zato, da so le-ti krčili gozdove in izsuševali močvirja.

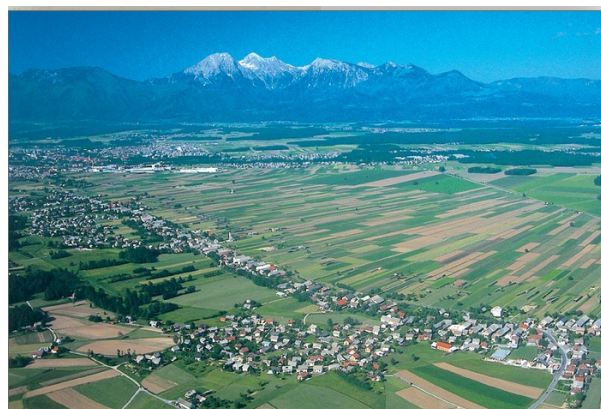
Kolonizacija v slovenskih deželah je potekala **v več fazah**:

- Med 10. in 13. stoletjem so v dolinah in gričevjih z izsekavanjem gozdov in izsuševanjem močvirij pridobivali nove obdelovalne površine – **nižinska kolonizacija**. Na nastanek novih naselij nas še danes spominjajo imena, ki vsebujejo naziv vas, na primer Nova vas, Spodnja vas, Srednja vas ...

Od 13. do 15. stoletja, ko so bile površine v ravninah že poseljene, so začeli krčiti gozd na višje ležečih predelih. Tovrstno kolonizacijo imenujemo **višinska kolonizacija**. Na Pohorju, v Kamniških Alpah in Karavankah so nastajale samotne kmetije in manjši gorski zaselki, ki so dobili imena Novaki, Rovte ...

POSLEDICE KOLONIZACIJE

Spremenila se je kulturna podoba pokrajine, nastala so nova naselja.

Sklenjene proge njiv in travnikov so široke do 50 m in dolge do 2 km.

Na fotografiji in skici sta razvidni dve značilnosti naselja, ki se je oblikovalo v času načrtne srednjeveške kolonizacije

Ugotovi, za kateri značilnosti gre.

Na zemljevidu Slovenije najdeš kraje z naslednjimi imeni:

- Nemška vas**
- Nemci**
- Nemški rovt**
- Laški rovt**
- Dolenja nemška vas**

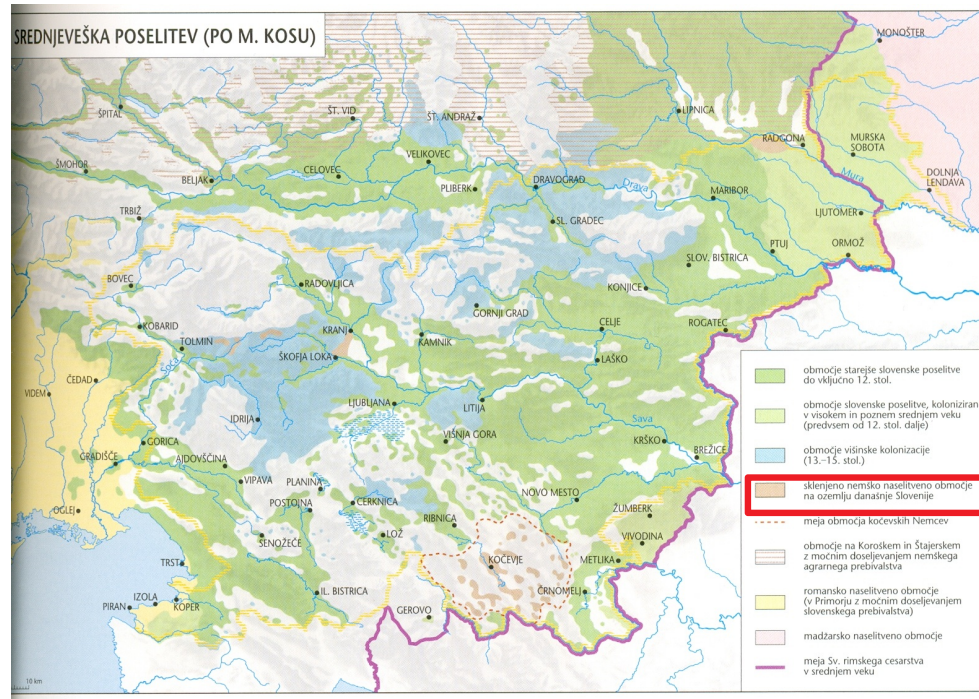
Kaj lahko sklepaš iz teh imen?

Ali pa krajevna imena kot so:

- Slovenska vas**
- Slovenski dol**
- Slovenja vas**

POSLEDICE KOLONIZACIJE

Bodi pozoren na označen del legende na zemljevidu.

Znotraj prostora, naseljenega s slovanskimi prebivalci, so v posameznih krajih strnjeno živeli nemško govoreči prebivalci.

S pomočjo besedila v učbeniku na strani 120 in zgornjega zemljevida ugotovi, kje so se nahajali nemško govoreči jezikovni otoki.

POSLEDICE KOLONIZACIJE

Ker so zemljiški gospodje naseljevali predvsem nemško govoreče prebivalstvo se je jezikovna meja med slovansko in nemško govorečim prebivalstvom pomaknila proti jug.